

tum perducere; ergo. Deinde potest Prælatum præcipere religioso ut tempore pestis assistat, si ita expediat ad commune bonum, et aliquo modo pertineat ad obligationem talis religionis, vel ex peculiari instituto, vel ex gravi necessitate occurrente; quia etiam in his casibus pertinet ad munus Prælati eis providere; habet ergo potestatem accommodatam. Denique, interdum potest præcipere longam navigationem, etiamsi habeat periculum annexum, ut ostensum est tomo præcedenti.

30. *Ad primum fundamentum, in n. 28.*—Nec fundamenta contraria difficultatem habent. Ad D. Thom. enim recte respondit Cajetanus, ea, quæ pertinent ad conservationem naturæ, per se non cadere sub præceptum humanum, id est, per se et directe non posse prohiberi, si necessaria sint, nec contraria præcipi; per accidens vero præcipi posse, præcipiendo, nimirum, actum cui conjunctum est periculum contrarium conservationi naturæ. D. Thomas ergo in priori sensu loquitur; potestas autem hæc, de qua agimus, solum posteriori modo se extendit ad hujusmodi malum contrarium naturæ. Et ratio a priori est, quia per hujusmodi præceptum non præcipitur fieri aliquid naturæ contrarium, sed præcipitur permitti seu pati, si necesse sit; quod est rationi consentaneum, et interdum bono communi necessarium, ideoque sub potestatem humanam cadit. Ad aliud fundamentum respondetur, potestatem hanc immediate ac formaliter esse jurisdictionis ecclesiasticæ, quæ ad hujusmodi præcepta extenditur. Quia vero aliquo modo supponit professionem religiosam ut fundamentum, ideo dicitur ulterius, ex vi professionis subdi religiosum hujusmodi præceptis, quatenus sunt consentanea tali statui, et corpori religionis, cujus pars efficitur per professionem; sicut miles tenetur obedire duci præcipienti, etiam cum periculo vitæ, ratione sui status ac professionis. Quapropter, etiamsi religiosus dum vovet obedientiam, expresse non intendat obligare se ad obediendum in his casibus, implicite id intendit; imo, etiamsi velit, non potest hanc intentionem excludere, quia repugnat intentioni profitendi. Unde hoc genus præcepti non excedit ea, quæ sunt consentanea regulæ, ut declaratum est; non enim dicimus posse Prælatum pro arbitrio suo præcipere, sed quando ad bonum religionis, vel ad debitum munus vel ministerium ejus sit pertinens; quidquid autem hujusmodi est, spectat ad regulam religiosam, ut supra vidimus.

31. Atque hinc fere responsum est ad alteram quæstionem, jam enim declaratum est quando Prælatum rationabiliter hanc habet voluntatem, seu intentionem. Unde vel ex verbis ejus expressis, vel certe ex re ipsa intelligi poterit talis voluntas. Ad hoc autem magis explicandum, adverte dupliciter conjungi hoc periculum actioni præceptæ, scilicet, omnino per accidens, et præter intentionem ac prævisionem præcipientis; et per se, aut de facto hic et nunc cum præscientia præcipientis. Quando accidit priori modo, regulariter excusabitur quis a præcepto, quia non intercedit voluntas præcipientis, cum *nihil sit volitum, si non sit præcognitum*; nec etiam præsumitur, quia ordinaria conditio præcepti humani est, ut non obliget cum tanto rigore; neque aliud esset rationi consentaneum, quia non esset moraliter tolerabile. Dico autem *regulariter*, quia si in re intercederet magna necessitas religionis, et oppositum vergeret in gravem ignominiam, vel detrimentum ejus, tunc sine dubio præceptum obligaret vel ex natura rei, vel ex implicita voluntate præcipientis, sicut de præceptis ecclesiasticis est communis doctrina. Quando vero periculum inest posteriori modo in re præcepta, clarum est voluntatem præcipientis esse obligare, non obstante tali periculo, et, per se loquendo, præsumitur talis voluntas rationabilis, nisi oppositum manifeste constet. Quæ doctrina communis est quoad utramque partem, sumiturque ex D. Thoma, 2. 2, q. 120; Cajetano ibi, et 1. 2, q. 96, art. 4 et 6; Soto, 2 de Justit., q. 5, art. 8; Castro, lib. 1 de Lege pœn., c. 5, docum. 5; Nav., c. 23, numero quadragesimo tertio; Sylv., verb. *Præceptum*, q. 3.

CAPUT IX.

UTRUM IN PRÆLATIS RELIGIOSIS SIT POTESTAS COERCIVA, TUM IN UNIVERSUM, TUM SPECIATIM AD PŒNAS SPIRITUALES.

1. Quod in his Prælatibus aliqua sit potestas hujusmodi, id manifestum est, tum ex usu, tum ex ratione, quia potestas directiva sine aliqua coercionem, infirma ac fere inutilis est, quia sine timore ac disciplina non potest communitas humana in officio contineri, quantumvis bona videatur in hac vita mortali; quia *corpus, quod corrumpitur, aggravat animum, et caro concupiscens adversus spiritum, sæpe vincit*, ideoque *septies in die cadit jugtus*. Est igitur omnino necessaria hæc potestas

tas, ut ordo, pax, et institutio religiosa conservetur. Explicandum vero est qualis et quanta sit. In quo distinguere iterum oportet in statu religioso, id quod habet quasi ab intrinseco ex pura natura sua, vel quod habet ab extrinseco superadditum ex providentia et liberalitate Pontificum.

2. Dicendumque primo est, Prælatum religionis ex vi talis status seu professionis, ac voti obedientiæ subditorum, solum habere potestatem coercendi modo paterno, et juxta limites regulæ. Probatur ac declaratur, quia ut sic non habet jurisdictionem, sed potestatem dominativam, instar illius quam habet paterfamilias in domo sua; solum enim differunt, quod hæc circa exteriora et corporalia, illa vero circa spiritualia præcipue versatur. In hoc autem conveniunt, quod neutra est proprie jurisdictionis, unde neuter etiam illorum est proprie iudex, qui possit gravem pœnam corporalem vel spiritualem imponere; sed solum eam correctionem adhibere, quæ inter latitudinem familiaris domus ac providentiæ locum habere potest. Qualis autem vel quanta esse possit hæc pœna, iudicio prudentis arbitrii relinquendum est, ut considerato usu et communi more hominum, id iudicet. Exemplo monialium id ita declaratur, nam in eis est potestas aliqua coerciva juxta regulam, licet jurisdictionem non habeant; illæ tamen non excedunt religiosam disciplinam per leviores pœnitentias. Quod si gravior pœnitio necessaria est, ad Prælatum recurrere oportet. Eodem modo in religionibus virorum vicarius, licet jurisdictionem non habeat, potestatem aliquam coercivam habet, quæ ultra leves et ordinarias pœnitentias non se extendit. Itemque fuisse olim observatum in religionibus quando præpositi sacerdotes non erant, nec jurisdictionem habebant, intelligi potest ex Regula Augustini, nam circa finem sic ait: *Præposito tanquam patri obediatur, multo magis presbytero, qui omnium vestrum curam gerit. Ut ergo cuncta ista serventur, et, si quid servatum minus fuerit, non negligenter prætereatur, sed ut emendandum corrigendumque curetur, ad Præpositum præcipue pertinebit, ut ad presbyterum, cujus est apud vos maior auctoritas, referat quod modum vel vires ejus excedit*. Denique hæc potestas solum fundatur in voto obedientiæ, et ab illo quodammodo manat, et ideo non excedit communem et regularem intentionem sic voventium; imo fortasse ipsi non possent dare majorem potestatem supra seipsos, nisi a publica

potestate descenderet, ut ex dicendis patebit.

3. Dico secundo: Prælatum religionis ratione jurisdictionis ecclesiasticæ habet perfectam potestatem coercivam Episcopalem. Hoc constat etiam ex usu, et ex privilegiis omnium religionum exemptarum; quæ enim exemptæ non sunt, non habent revera hanc potestatem in seipsis, vel in suis intrinsecis præpositis (ut ita dicam), sed manet in Episcopis, qui illam sine dubio habent in moniales sibi subjectas; et idem est de viris, si exempti non sunt; ergo in exemptis talis jurisdictionis residet in propriis Prælatibus; non enim extincta est, nec Summo Pontifici reservata, nec enim expediebat, cum sit ordinarie et regulariter necessaria; ergo translata est in religionem ipsam et Prælatos ejus per Summos Pontifices, non quidem jure communi, sed speciali, ut supra tetigi, quod proinde consulendum est. Addit Nav., Comm. 2 de Reg., n. 63, hanc jurisdictionem magna ex parte introductam vel auctam esse consuetudine, quæ vim habet dandi jurisdictionem, c. *Duo simul*, de Offic. Ordin., quod etiam repetit Comm. 3 de Reg., in fine. Et ideo consuetudinum etiam est habenda ratio; nam ratione illarum fieri potest ut tota jurisdictionis sit a Prælato religioso, quoad omnia delicta, vel quod aliqua sint Episcopi reservata, aut quod in utrisque sit jurisdictionis accumulative, de quo nonnihil in fine c. 11 dicemus. Ut autem hæc potestas explicetur, advertendum est duplicem esse posse coercionem in Prælato ecclesiastico, scilicet, spiritualem et corporalem: illa prior fit maxime per censuras, irregularitates, vel inhabilitates ad quæcumque spiritualia bona, vel jura, vel ministeria, et omnia alia quæ ad hæc revocari possunt; sub corporali comprehendimus quæcumque corporis castigationem, afflictionem, vel etiam publicam reprehensionem, aut infamationem, aut incarcerationem, vel deputationem ad quodcumque vile vel laboriosum opus, seu ministerium; aliæ enim pœnæ temporales, quæ fieri solent in externis bonis fortunæ, in religiosi, qui non possident propria bona, locum proprie non habent; quamvis enim privari possint usu aliquarum rerum, qui alias ipsis liceret, vel etiam secundum regulam esset debitus, illa tamen privatio propter corporis afflictionem imponitur, et ita sub prædictis pœnis comprehenditur.

4. *Tractatur secunda pars tituli, de potestate coerciva spirituali.*—Quæri ergo imprimis potest, quantum se extendat hæc potestas

Prælatorum religionis, quoad spirituales coercionem, in modo, seu numero, aut specie poenarum. In qua re imprimis, si limitatio adhibita est vel in Pontificum concessione ac privilegiis, vel in distributione seu applicatione ejus, facta ipsis Prælatibus per religionem ipsam in suis capitulis, vel per aliquem superiorem potestatem habentem, illa limitatio servanda est; hoc autem quia ex positiva constitutione pendet, inde in unaquaque religione sumenda est. Quando autem indefinita est concessio ad regendam et gubernandam religionem sub protectione immediate Summi Pontificis susceptam, et ab Ordinariorum jurisdictione exemptam, illa potestas non habet aliam limitationem, nisi quam ex natura rei secum affert, vel jure communi habet in Episcopis, quia ex nullo alio capite fingi potest limitatio, et ubi lex non distinguit, nec limitationem addit, non possumus nos voluntarie illam excogitare. Unde fit, esse in hujusmodi Prælatu potestatem ad coercendos subditos per quas-cumque ecclesiasticas censuras, quæ alias juste possint in tali materia seu crimine personis imponi. Patet, quia in Episcopis est hæc potestas; ergo et in his Prælatibus; item quia hi Prælati possunt excommunicare; ergo et alias censuras ferre.

5. *Excipitur interdictum locale.*—Dixi autem, quæ possunt imponi personis, ut excluderem interdictum locale, quod non potest ab his Prælatibus imponi, ut in superioribus dixi, in c. 2, n. 14, ex propria materia de censuris. Dubitari autem potest, an extendatur ad censuras quæ communitatibus imponuntur, ut sunt suspensio capituli, et interdictum generale personale. Non video tamen cur sit illis hæc potestas neganda, quia vere sunt Prælati et iudices respectu inferiorum communitatum, ut verbi gratia, Generalis respectu capituli provincialis et inferiorum, et Provincialis respectu capituli conventualis (debent enim eum proportionem sumi); ergo potest Prælatu superior suspendere capitulum sibi subjectum, vel interdicere communitatem religiosam, si necesse sit, quia hæc potestas jure ordinario conjuncta est cum tali jurisdictione, et utilis est ad communem gubernationem; et nulla est ratio excipiendi illam. De interdicto enim locali est specialis ratio, quia quodammodo redundaret in personas non subditas ipsis Prælatibus regularibus, et propterea non est eis data tam ampla potestas, quanta est in Episcopis; interdictum autem personale non transcendit ipsas personas vel communitatem

earum; et ideo non est in eo similis ratio.

6. Dubitari autem potest an hæc potestas ferendi censuras conveniat etiam Prælatibus conventualibus religionum; illi enim videntur esse tanquam parochi, quibus hæc potestas non conceditur. Dicendum vero est, etiam illos habere communiter potestatem excommunicandi, ut constat ex observantia fere omnium religionum, et ex supra dictis, citato cap. 2, ubi ostendimus posse etiam Prælatos habere jurisdictionem quasi Episcopalem, nam hic actus solet esse primus qui cum tali jurisdictione conceditur. Unde fit ut hi Prælati etiam possint suspendere singulas personas sibi subjectas, quia qui potest excommunicare, potest etiam suspendere; nam qui potest in majus, potest etiam in minus, quando est rationis similitudo sufficiens, vel quando comparantur quodammodo tanquam totum et pars, et potestas est jurisdictionis ordinariæ, et non delegatæ; quæ omnia in præsentem concurrunt. Suspensio autem capituli et communitatis non videtur pertinere ad hos Prælatos, quia non habent capitulum a seipsis condistinctum et sibi subjectum; Prælatu enim conventualis non habet jurisdictionem extra summ capitulum; illius autem ipse est caput, et ideo nihil potest peccare ipsum capitulum quod ipsi præcipue non imputetur, ac proinde non potest ipsemet esse iudex criminis commissi a tali capitulo, ut capitulum est; ergo nec potest illud punire per suspensionem. Denique, sicut non potest suspendere seipsum, ita nec capitulum, cujus ipse est caput. Unde, licet juste suspenderet singulos, ipse semper maneret habilis, et in eo servaretur vox capituli, juxta doctrinam Abbatis, in c. 1, de Elect., n. 5, communiter receptam, ut testatur Navar., cons. 38, de Reg. Atque eadem ratio est de generali interdicto personali totius conventus; particulare vero videtur ferri posse per hujusmodi Prælatos, propter rationem proxime factam. Ordinarie autem non videtur esse in usu, sicut sunt aliæ duæ censuræ. Cujus ratio fortasse est, quia pro singulis personis illæ duæ censuræ sunt magis accommodatæ, et sufficient maxime pro personis religiosis, quæ non solent esse adeo contumaces. Imo, ut recedant a contumacia, soia excommunicatio imponi solet; quando vero additur suspensio, magis est ad punitionem delicti commissi, ad quem finem non est tam accommodata censura interdicti, quia privat mediis spiritualibus, et necessariis ad animæ profectum.

7. De aliis autem poenis ecclesiasticis dicendum est, propriam irregularitatem non posse ab his Prælatibus imponi. Probat, quia neque Episcopi illam imponunt; irregularitas enim tam gravis res est, ut solo Pontificio jure imponatur, et solum in casibus ab ipso expressis, c. *Is qui*, de Sent. excomm., in 6, extra quos casus nec per iudicis sententiam, nec per novum jus inferiorum Prælatorum potest imponi, ut in propria materia, disput. 40, de Censur., ostendi; ergo nullo modo Prælati religionum hanc poenam imponere possunt, sed ad summum declarare an quispiam subditorum illam incurrit.

8. De aliis vero inhabilitatibus res est magis dubia: hinc enim videtur, inhabilitare personam ad actum, ad quem natura sua vel divino jure habilis est, videtur esse potestatis supremæ, quam vocant meri et mixti imperii, ut colligi potest ex his quæ tradit Nav., consil. 26, de Regul., n. 4 et 5. In contrarium autem est, quia per statuta religiosorum puniuntur sæpe hujusmodi poenis, quibus redduntur inhabiles ad prælationes vel officia, etc. Respondetur, quando hujusmodi poenæ jure communi præscriptæ sunt, ut imponendæ propter aliqua delicta, Prælatum regularem juste posse talem poenam imponere, imo etiam debere, quando jure proprio religionis alia poena præscripta non est. Patet prior pars, quia illa poena canonica est, et proportionata tali delicto; ergo juste imponi potest a iudice qui potestatem habet ecclesiasticam puniendi tale delictum; cum alias ei non sit specialiter prohibitum talem poenam imponere. Posterior autem pars probatur, quia iudex debet secundum jus judicare; ergo si non habeat proprium, debet judicare secundum commune jus. Licet enim religiosi sint exempti a jurisdictione Episcoporum, non tamen a jure communi. Et ideo, si poena sit lata ipso jure, et tale jus universale sit pro omnibus ecclesiasticis personis, religiosus transgressus ipso facto poenam incurrit; ergo si poena solum sit ferenda per iudicem, etiam erit imponenda religioso delinquenti per suum Prælatum. At vero si jus non sit universale, sed de clericis secularibus loquatur (quod attente ex verbis et usu considerandum est), tunc non erit ita necessarium illam poenam imponere, sed ad prudentiam iudicis pertinebit illam legem imitari, et cum proportionem ad talem personam et statum illam applicare.

9. Quando vero talis inhabilitas non est jure communi imposita, advertere oportet an

respiciat actum cujus valor pendet aliquo modo ex potestate dominativa vel voluntate religionis, necne. Nam, quando habet dictam dependentiam, optime potest religio talem inhabilitatem imponere seu instituere, quia potest suum consensum non præstare, vel potestatem non concedere; sic ergo potest inhabilem reddere personam ad prælationem in religione habendam, non consentiendo, scilicet, electioni ejus, vel non præbendo jurisdictionem, quæ ab ipsa religione manare debet. Aliæ vero spirituales poenæ, vel inhabilitates quæ hujusmodi non sint, neque a jure sint institutæ, non possunt a religionibus denuo excogitari, aut institui, quia hoc proprie spectat ad pontificiam potestatem, ut latius diximus tractando de censuris et de irregularitate, disp. 40, multoque minus possunt ipsi Prælati novas spirituales poenas adinvenire aut imponere, sed solum quæ jure communi aut proprio impositæ sunt, vel ad instar illarum, quando poena fuerit arbitraria.

10. *An dicta potestas competat Abbatissis monialium.*— Tandem dubitari potest an hæc potestas conveniat, vel convenire possit Abbatissis monialium. Ratio dubii quoad priorem partem esse potest, quia olim Præfecti monasteriorum, licet essent laici, poterant suspendere et excommunicare; nam de excommunicatione sæpe fit mentio in Regula S. Benedicti, ut patet ex regula 23 et sequentibus, usque ad 28; suspensionis autem meminit Cassianus, lib. 4 Instit., cap. 20; ergo eadem ratione poterunt Præfectæ monialium similes poenas imponere. Quoad secundam vero partem, ratio dubitandi esse potest, quia in cap. *Dilecta*, de Majorit. et obedi., dicitur, Abbatissam solitam esse suspendere ab officio aut beneficio moniales, et clericos suæ jurisdictioni subjectos. De hac re dixi ex professo in materia de censuris, disp. 2, sect. 2, a n. 5, et ideo breviter eam expediā. Loqui enim possumus aut de communi et ordinario jure, aut de speciali privilegio alicujus Abbatissæ. Priori modo dicendum est, non posse monialium prælatas hujusmodi poenas spirituales imponere, quia saltem ordinario jure non habent jurisdictionem spirituales, quæ ad illas poenas imponendas necessaria est. Unde idem dicendum est de quocumque Præfecto religiosorum non ordinato, quia secundum commune jus non clericus non est capax jurisdictionis spiritualis, ut supra tetigimus, c. 3, n. 20, et latius in eodem loco diximus; et ideo adnotavimus etiam supra, ex-